

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo. Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar,
po pošti prejeman
1 gl. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom:

Upravništvu „Mira“
v Celovcu.

Leto IX.

V Celovcu 25. avgusta 1890.

Štev. 16.

Ljudsko števljenje.

Koncem tega leta bo spet ljudsko števljenje. V vsakem kraju, vsaki občini, vsaki deželi se bo soštelo, koliko je ljudi; koliko moških in koliko žensk. Pod rubriko „občevalni jezik“ (Umgangssprache) pa bo vsak lahko zapisal, ali se hoče šteti za Nemca ali za Slovenca. Tako se bo zvedelo, koliko je v kaki deželi Nemcev, koliko Slovanov, koliko Lahov itd. To števljenje je zelo imenitno, kajti katerih je več, tisti hočejo več veljave in pravice imeti, posebno če so Nemci. Zato pa je to števljenje še posebno imenitno v takih deželah, kjer smo Slovenci v manjšini, kakor na Koroškem. Kjer so Nemci v manjšini, tam se že za nje skrbi, da se jim ne zgodi nobena krivica. Tako jih je na Kranjskem le malo, pa vendar imajo svoje nemške šole in uradnije jim pišejo po nemško. Kjer so pa Slovenci v manjšini, tam jih skušajo liberalni Nemci čisto v kot potisniti. Zato si prizadevajo, da bi se število Slovencev na Koroškem vedno bolj skrčilo, da bi potem zamogli reči: „Slovencev je itak komaj še ena pest, ni vredno da bi se v pošttev jemali.“ Zato ljudem prigovarjajo, naj se rajši zapišejo za Nemce, in v mnogih krajih na Koroškem se jim je to res posrečilo, ker ljudje ne pomislijo, kaj pride iz tacega lažnjivega zapisovanja. Ako se soštejejo po šematizmu Krške škofije prebivalci slovenskih far, in ako se od tistih far, ki rabijo v cerkvi oba jezika, prišteje Slovencev le polovica, izračuni se lahko, da je na Koroškem 120.000 Slovencev. Se ve da je v slovenskih krajih nekaj priseljenih Nemcev (kramarjev, itd.); pa še veliko več je v nemških krajih slovenskih delavcev. V tem računu tudi niso všteti oni mnogoštevilni Slovenci, ki prebivajo v Celovcu, Beljaku, Št. Vidu in po družih mestih, potem v rudokopih, tovarnah, fužinah v nemških krajih. Tedaj nič ni pretirano, ako računamo število Slovencev na Koroškem na okroglih 130.000. Zadnje ljudsko števljenje pa je pokazalo samo 102.252 Slovencev poleg 241.585 Nemcev. Kako je bilo mogoče, število Slovencev tako skrčiti? Mnogo jih je premotila in nam škodovala raztegljiva beseda „občevalni jezik“ (Umgangssprache). „Občevalni jezik“ je tisti, kterega rabimo pri občevanju z drugimi ljudmi pri kupčiji, v družini itd. Kjer je le ena sama narodnost, tam rabijo vsi prebivalci jezik tiste narodnosti, to je njih občevalni jezik. Na jezikovnih mejah pa in v krajih z mešanim prebivalstvom ima skoraj vsak človek dva „občevalna jezika“. V Celovcu je vsaki četrtek (na tržni dan) občevalni jezik slovenski, kajti po

ulicah slišiš skoraj le slovenski govoriti, ravno tako v prodajalnicah. Ali bi se tedaj Celovčani zlagali, ko bi se vpisali za slovenski občevalni jezik? Nikakor ne! In nihče se ne bo čudil, da so tudi slovenski kmetje v Celovski okolici večinoma zmožni obeh jezikov. Če pridejo s trdim Nemcem v dotiko, je njih „občevalni jezik“ nemški, in v pogovoru s Slovincem pa slovenski. Nam se torej ne zdi logično, da sme vsak le en sam občevalni jezik upisati. Beseda „Umgangssprache“ nam je v škodo, kajti Nемец se bo le redko kedaj naučil drugega jezika, torej je primoran upisati se za Nemca. Slovenci se pa brž naučijo drugega jezika, če se jim od nasprotnih agitatorjev še prigovarja, da je „vse eno“, kateri jezik da podpišejo, hoče se marsikteri Slovenec še s tem pobahati, da zna tudi nemški in se zapiše za nemški občevalni jezik. Da se bo videlo, kako se je godilo pri zadnjem številjenju na Koroškem, naštejemo le nekatere najbolj kričeče slučaje. V Pliberškem mestu so leto in dan samo slovenske pridige, in vendar se je tam naštelo poleg 913 Nemcev samo 170 Slovencev! Ali je res mogoče misliti, če je v Pliberku toliko Nemcev, da ne bodo tirjali nemške službe božje? V Borovljah boš težko našel 20 pravih Nemcev, tudi so pridige in cerkveno petje vse slovensko. In vendar se je tam naštelo 561 Nemcev in samo 313 Slovencev! Radi priznamo, da vsak Borovčič tudi nekoliko nemški lomi. Pa to jim še ne daje pravice, da svoj rod zatajijo in se kar kupoma zapišejo za Nemce! Se ve da jim to olajša raztegljiva beseda „občevalni jezik“. Še bolj čudne številke nam kaže Celovška okolica. V Št. Rupertu, v Št. Petru in na spodnji Goričici niso mogli zaslediti nobenega Slovenca! In vendar je Št. Rupertski župan sam Slovenec, in njegova žena, in vsi otroci in posli govorijo oba jezika. Poznamo pa v Št. Rupertu in na Goričici še več gospodarjev, ki bi jih lahko po imenih povedali, da so Slovenci, posli so pa ne samo v vseh teh vaseh večinoma slovenski, ampak celo v Celovcu! V Št. Jurju pri Celovcu je slovenska služba Božja, in vendar so tam našli samo 3 Slovence in 117 Nemcev! Pred 100 leti je bila okolica tako trdo slovenska, da so se že bali, da se bodo poslovnila vsa štiri Celovška predmestja. Št. Rupert, Št. Peter, Št. Martin, Otoče, Goričica so bile trdo slovenske vesi, kar stari možje še zdaj pomnijo. Zdaj je pa že tako napeljano, da se mora bližnja okolica ponemčiti, kar se še ni, kajti vsi otroci so primorani, da hodijo v trdo nemške mestne šole. Nekaj dalje od mesta pa je okolica še vedno večinoma slovenska; le na severozahodu (proti Trgu)

slovenščina že bolj umira. Vendar je tudi tam še več Slovencev, kakor jih statistika kaže, ker se ta opira na napačno številjenje. Veče vesi so pomembene; kjer pa hiše na samem stojijo, govori se še vedno slovenski.

Čeravno pa so število Slovencev umetno skrčili, vendar jim je to število še zmirom previsoko. Zato se je dr. Jos. Luggin v nekem članku, kjer je pobijal dr. Ferjančičev volilni predlog, predrznil trditi, da se je Slovencev na Koroškem nalašč več naštelo, kakor jih je v resnici! To pa sklepa iz tega, ker Celovška okolica večinoma liberalno voli. Grabštanjski in drugi nemškutarji so toraj dosegli, kar so hoteli, da jih namreč nemška gospôda ne šteje več med Slovence. Take ljudi radi prepustimo Nemcem, pa le to jim moramo za vselej prepovedati, da ne bodo več govorili v imenu Slovencev zoper Slovence; kajti ti ljudje so sicer že davno zatajili svojo slovensko narodnost; kedar je pa treba pobijati slovenske narodne pravice, pravijo vselej: „Mi smo tudi Slovenci, pa mi hočemo nemške šole, nemške uradnike itd.“ Tako je mestnim Nemcem mogoče, odvaliti od sebe vsako odgovornost, ker to prevzamejo njihovi „slovenski“ prijatelji, in potem se mestni liberalci lahko izgovarjajo: „Mi ne tepemo Slovencev, ampak Slovenci se sami med seboj tepejo.“ Do slovenskih gg. poslancev pa imamo to-le prošnjo: Naj se oni potrudijo in poskrbijo, dokler je še čas, da se bo prihodnje številjenje vršilo bolj pravilno. Uradnikom in oblastnijam pa, ki imajo s številjenjem opraviti, naj se zaukaže stroga nepristranost in pravičnost, in kdorkoli iz teh bi zapazil očitno neresničnost pri zapisovanju, naj stvar preišče in popravi po pravici in resnici. Za nas koroške Slovence je to velike važnosti, kajti kedarkoli prosimo za kako narodno pravico, treba se nam je opirati na naše število, in vselej nas boli, kedar se moramo vsled statističnih podatkov sami sebe ponižati in predstaviti se v manjšem številu, kakor nas je v resnici.

Kdo ščuje?

Čeravno smo mi vedno mirno in previdno pisali, ker dobro vemo, da se vsaka naša beseda na tehnico poklada, in da nasprotniki kar prežijo, kdaj bi nas mogli za kako nepremišljeno besedo prijeti, — vendar so našemu listu zmirom očitali, da ljudstvo ščuje in hujska. Kdor pa oboje liste bere, bo dobro vedel, da tako očitjanje v resnici le nasprotni, nemško-liberalni listi zaslužijo, kajti oni ne poznajo nam in naši stranki nasproti nobene dostojnosti in se ne ustrašijo nobene laži in nobenega natolcevanja. Posebno se je to dokazalo po žalostnem dogodku Podkloštrom. Ko so nesrečnega Šojerja pokopavali, je iz Laškega privandri urednik Foresti prihitel iz Beljaka in pri odprtem grobu ljudstvo ščeval zoper nas, čeravno takrat, kakor še dandanes, nobeden ni vedel, kdo ga je zabodel. Slavil ga je takrat in potem v listu „kot mučenca svojega prepričanja in nemške stranke“, čeravno je Šojer sam priznal, da je le prisiljen z Nemci volil, ker je bil pri H. Majerju v službi. Potem pa se je začel „halo!“ v liberalnih listih, med kterimi se je s predrzno lažnjivostjo posebno odlikoval Forestijev slaboznani list

„Deutsche Allgem. Zeitung“ v Beljaku. Župniku Einspielerju so kar naravnost očitali, da je on umora kriv. Poleg tega nesramnega očitjanja je Foresti v svojem listu kopicil laž na laž, kakor jih našteva naš dopis iz Peč v zadnjem „Miru“. Ne bomo na novo zavračali vseh teh lažij, le najbolj nesramne moramo še enkrat omeniti, da pošteni ljudje spoznajo podlost teh pisunov. Z razpetimi črkami je Forestijev list poročal, da je župnik Gregor Einspieler nasprotnike v javnem nagovoru imenoval „nemške pse“. Kaj takega pa mu še nikdar ni prišlo na um, in sploh takrat ni bilo nobenega javnega govora. Predrzna in nesramna je laž, da so Slovenci na župnikovo znamenje padli po liberalcih. Predrzna je laž, da se je župnik branil, umirajočemu podeliti sv. olje in da ni pustil zvoniti mrtvaškega zvončka. Na prvo vest je župnik kar tekel k umirajočemu; zvonjenje z mrtvaškim zvončkom pa Podkloštrom ni v navadi, in tudi v tem slučaju tega nihče zahteval ni.

S takimi nesramnimi lažmi so ti pisuni razburili celo deželo. Napravili so posebno izdajo dotične številke Forestijevega lista, opozarjali na njo z velikimi plakati in na tisoče iztisov brezplačno raztrosili po celi deželi, posebno v Podjunski dolini, da bi zbegali volice in zaprečili izvolitev Einspielerjevo. Razburili so posebno mestjane, in zadnje tedne se po krčmah ni družega govorilo, ko o tem dogodku. Liberalci so preklinjali duhovnike in Slovence, tako da si narodnjaki skoro na ulico niso upali. Ne vemo, komu bi se bolj čudili, ali predrznosti takih časnikarjev, da si upajo brez dokazov v rokah take laži in obrekovanja po svetu trositi, — ali lahkovernosti liberalnega občinstva, da takim listom vse na besedo verjame?

Pošteni ljudje naj zdaj razsodijo, kdo na Koroškem hujska in ščuje, kdo nemir dela? Najbolj žalostno pa je, da proti zlobnosti, lažnjivosti in sovražnosti teh liberalnih listov nemamo nobenega orožja, nobene brambe.

Dokler ne dobimo vlade, ki bi branila tudi manjšine, tako dolgo je naš položaj neznošen. Kaj bi nam tudi koristilo, ko bi imeli v deželnem zboru prav pet slovenskih poslancev? Nemško-liberalna večina jim ne bo niti za las prijenjala. Le iz Dunaja zamoremo pomoči pričakovati; dokler se pa grof Taaffe drži načela, da se je treba v vsaki deželi opirati na močnejšo stranko, slabejšo pa brez pomoči pustiti in večini v brezpogojno oblast izročiti, tako dolgo ostanemo brez upa.

Voditeljem in poslancem slovenskega národa bo pa treba resno prevdariti, ali jim še dalje kaže, podpirati sedanjo vlado ali ne? Mi smo do sedaj še kolikor toliko hodili z vladno stranko, in če smo vlado kedaj grajali, zgodilo se je na dostojen način. Pa kako hvalo in plačo žanjemo za to? Ali ne vidimo, da nas vlada pušča brez pomoči in da nas prepušča v oblast tistej stranki, ktera vladi ostro nasprotuje in na njej ne pusti dobrega lasu? Ko bi sam Plener vodil ministerstvo, ne moglo bi se nam slabije goditi. Zato se Taaffejevega padca več ne bojimo, nasprotno mislimo, da bi nam le kak prevrat v notranji politiki zamogel prinesiti če ne popolno rešitev, pa vsaj nekoliko olajšanje.

Izid volitev.

V Velikovcu je naša stranka sijajno zmagala. Slovenska kandidata sta dobila: Einspiller 84, Muri 88 glasov; nasprotnika pa komaj: Plešivnik 22, Maierhofer 24 glasov. Dva iz naših sta izostala zavolj bolezni. Volilni komisiji je predsedoval g. župnik Škrbinec. Prvokrat se je cela volitev vršila v slovenskem jeziku. Vse je šlo mirno. Po končani volitvi so se naši volilci zbrali spet pri Kolorosu, kjer so prisotnega poslanca Einspielerja navdušeno pozdravili. Volitev in ta pozdrav je bil najboljši odgovor na grdi krik in nezaslišano rogovilstvo in ščevanje nasprotnikov. Zastonj so trosili laž na laž, zastonj grozili in begali; naši možje so ostali neomahljivi; niti jeden se ni izneveril. Vse je bilo veselo tako srečnega izida. Po več krajih so topiči oznanjevali zmago, namreč v Štebnu, na Kokju, v Humčah, Šmihelu itd. V Celovcu sta bila zopet izvoljena Laks in Seebacher. Naša stranka se volitve ni udeležila, česar pa „Celovčanka“ niti ne omeni in kar tudi molči o manjšini v Št. Mohorju. Tudi mi še nemamo poročila od tam, s koliko večino da sta prodrla dr. Abuja in Nischelwitzer. Po poročilu „Freie Stimmen“ dobil je dr. Abuja 56, Nischelwitzer 55, Ehrlich 16, Huber pa 20 glasov. Da bi bile slovenske občine Podkloster, Strajaves in Smerče z nami volile, bila bi lahko zmaga naša. Nemški konservativci so nam tudi tukaj le malo pomagali, kakor se vidi, kajti tistih 16 glasov, ki jih je Ehrlich dobil, so menda večinoma slovenski. V Beljaku nismo volili. Nasprotniki so imeli tri kandidate; Tengg je propadel in izvoljena sta bila Oraš in Unterkofler. V Wolfsbergu sta voljena Leopold Pongratz in Jožef Otič. Najbrž sta oba liberalca. Noben list nič ne pové, kaj je tam delala konservativna stranka. V Št. Vidu sta voljena Hock in Funder; v Spitalu pa Walter in Supersberg. Vsi voljeni Nemci so liberalci. Nemški konservativci niso nič delali; zato smo morali mi Slovenci prestajati ves vroči boj, vse strahovanje in ves fanatizem razjarjenih nasprotnikov. Ukljub temu je število naših glasov narastlo tako v Velikovcu, kakor v Celovski okolici. Na ta uspeh smemo ponosni biti in z zupanjem gledamo na bodoče volitve v državni zbor. V enem okraju (Celovec-Velikovec) smemo na zmago upati tudi po sedanjem volilnem redu. V deželnem zboru naši glasovi itak nič ne zaležejo; več pričakujemo od državnega zbora in za to volitev bomo delali z vsemi našimi močmi.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Hodiš. (Liberalne laži.) Liberalni časniki „Bauern-Zeitung“ št. 15., „Deutsche Allgem. Zeitung“ št. 61. in „Freie Stimmen“ št. 64. so prinesli lažljivo poročilo, da je Hodiški g. župnik volilni imenik tako prenapredil, da so liberalni volilci zavolj tega odšli in niso hoteli voliti. Laž je tako bedasto izmišljena, da jo mora vsak takoj spoznati. Brez župana niti župnik niti kdo drugi ne sme nič prenapredati, in v resnici tudi nič prenapredal ni. Za imenik je župan odgovoren, zakaj se pri njem niso oglasili o pravem času? Da so jo

liberalci od volitve popihali, kriv ni bil imenik, ampak to, ker so videli, da je njih le 14, konservativnih Slovencev pa 51. V zavesti, da nič ne opravijo, so šli, zdaj pa jih hoče nekdo s tem oprati, da trosi po časnikih take laži o župniku! Liberalci pač niso izbirčni v svojih dopisnikih! Naši volilci so stali trdno ko skala, da branijo svojo katoliško vero in dosežejo krščansko šolo, v kateri bi se mladina učila lepega obnašanja in ljubezni do vere in domovine; da se branijo zoper judovski liberalizem, najhujšo šibo krščanskega ljudstva, to je njih dolžnost. Svojim otrokom hočejo zapustiti staro vero in stare hiše, za katere jih hoče odpraviti „Südmark“ in liberalni nauki o potratu in užitku.

Iz Hodiš. (Popravek.) Vaš dopis „iz Hodiš“ v št. 14. „Mira“ ni resničen, kajti jaz pri volitvi nisem nič agitiral. Jožef Wieser, nadučitelj.

Iz Medgorij. (Občeni zbor naše podružnice sv. Cirila in Metoda) prinesel nam je toliko poštenega kratkočasje in tudi dušnega krepčila in razvedrila, kakor še nobeden poprej. Najbolj so slavnost povzdignili vrli Apačani, katerih je prišlo kakih dvajset, ki so tako lepo peli, da je bilo vse navdušeno. Vmes smo poslušali poučne govore čč. gg. dekana Wieserja, župnika Ogriza, župnika Vidovica in urednika Haderlapa. Govorniki so nam podali mnogo lepih naukov, katerih ne bomo tako brž pozabili. Čeravno imamo v sosesčini hude nasprotnike, vendar se pri nas v Medgorjah ljudstvo vedno bolj zbuja in zaveda svojih pravic.

Iz Goselne vesi. (Volitev.) Pri volitvi v Doberli vesi smo zmagali Slovenci še precej lahko. Zato gre hvala zavednim volilem iz Kazaz in Prible vesi, ki so prišli v tako obilnem številu. Nasprotniki se posebno jezijo čez gospoda kaplana Bayerja zavolj volitve in zavolj posojilnice. Radi bi jih naprej spravili, ko bi mogli. Mi pa tega gospoda radi imamo, ker se toliko potrudijo za nas Slovence, in upamo, da bomo še dalje časa vkup delovali. Posojilnica v Sinči vesi bo začela v kratkem delovati, in mi upamo, da bodo pristopili vsi zavedni posestniki. Slovenci, bodimo edini in složni! Ne poslušajte zvitih besed in lažljivih pregovorov, ne pustite se nahujskati na duhovnike, ki so naši pravi prijatelji; če bomo stali vsi za enega in eden za vse, potem smo močni, in nasprotniki se nas bodo bati začeli. Posojilnico v Sinči vesi bodo vodili in oskrbovali sami poštenu in premožni slovenski posestniki; že zdaj se jej ponuja veliko denarja, zato bo lahko vsak v zadregi pomoč zadobil. Učite pa tudi posle, da bodo pri naši posojilnici denar ukladali in si tako za stare leta kaj prihranili.

Iz Rude. „Bauern-Zeitung“ št. 15. je prinesla dopis iz Rude, v katerem se govori posebno o meni in se v njem nahajajo take laži in zmote, da ne smem molčati.

a) Najprej dopisun trdi, da sem štiri nedelje zaporedoma o volitvi pridigoval. Naj mi le našteje te štiri nedelje in štiri volilne pridige zaporedoma; jaz mu dam 100 goldinarjev, ako mi jih resnično more napovedati. To je res, da sem na cerkveni sejm, t. j. 8. nedeljo po binkoštih, zjutraj pri prvem opravilu izpred altarja farmane kratko opominjal, naj se pri volitvah ravnajo po pastirskem listu in volijo zanesljive katoliške možje; a da sem tudi v prejšnjih

treh nedeljah kaj o volitvi pridigoval, blagovoli mi naj dopisnik dokazati.

b) Nadalje se bere v dopisu, da sem ljudi posebno s tem nagovarjal za našo stran glasovati, da gre sedaj tudi za sv. vero. Kar sem djal v tistem kratkem nagovoru: „Pri volitvah ne gre le za vaše kmečke zadeve, kakor mnogi izmed vas mislijo, temuč tudi za sv. vero.“ In to je tudi gola resnica, koja sledi že iz pastirskega lista avstrijskih škofov in nadškofov. V tem listu škofje javno oznanjujejo, da sedanja šolska postava veri ni ugodna in da se le po postavnem potu, t. j. po volitvah more odpraviti. Ako je pa vera v dotiki s šolsko postavo in ta z volitvami, je gotovo tudi vera v dotiki z volitvami. Prav jasno so to resnico izrekli tudi škof dr. Doppelbauer v Lincu v zadnjem svojem pastirskem listu: „Pred vsem pomislite dobro, kako nepošteno tisti z vami ravnajo, ki bi vas radi pregovorili, da politične volitve in njih izid z vero in cerkvijo nemajo nič opraviti. Dragi kristjani! vprašanja, ktere imajo presojevati in odločevati tudi poslanci državnega ali deželnega zbora, ne zadevajo samo vaš časni, temuč mnogokrat tudi vaš dušni in večni blagor, najdrajši zadeve sv. vere in sv. cerkve.“ Ako sem torej rekel, da gre pri volitvah tudi za vero, nisem kaj drugzega učil, kakor to, kar škofje učijo; in dopisun iz Rude se predrzne to imenovati neumnost (Unsinn). Kar celo škofi učijo in trdijo, je njemu neumnost; s tem sam sebe obsodi. Naj bi le on kaj tako neumnega ne pisal!

c) Pa ne samo nad fajmoštrom se jezi, tudi ljudje Rudske občine mu niso po volji; pravi namreč, da so večidel zelo slabo- in lahkoverni. No, to je lep kompliment za tiste Rudske občane, ki se sploh bolj za modre štejejo; s tem se jim bo dopisun posebno prikupil! Kolikor jaz tu ljudi poznam, ne morem reči, da bi bili slaboverni; radi še v cerkev zahajajo in tudi za cerkev še radi darujejo, kolikor zamorejo. Ktere vrsti vernih se kaj on prišteva? Jaz mislim, da bi dopisnik bil boljši storil, ako bi bil s svojim dopisom doma ostal, namesto da je šel lastnega svojega dušnega pastirja in svoje soobčane pred svetom sumničiti in grditi.

Na Rudi, 17. avgusta 1890.

Janez Volavčnik, fajmošter.

Iz Obirskega. Povej, dragi „Mir“, svojim bralcem, ako še ne vedó, da na solnčnem kraju visokega Obirja še tudi ena peščica Slovencev živi. Le malo nas je v tej ozkej, stranskej dolini, smo pa vendar sami Slovenci, brez Nemcev in nemškutarjev. Le včasih obiše znani g. Plavec svojo tukajšno posestvo, ali tukaj si on le oddahne od svojega truda, ki ga menda ima v Doberlivesi čez glavo. — Pri nas šole in učitelja nimamo, za tega voljo pa tudi taistih sitnosti ne, o kterih nam „Mir“ žalibog večkrat poroča. Pri nas gospod župnik o zimskem času (ker po leti stariši otroke doma potrebujejo), zraven krščanskega nauku, tudi vsaki dan brati in, kteri hočejo, tudi pisati učijo, tako, da menda zdaj ni hiše, kjer bi eden ali drugi saj brati ne znal, seveda slovensko, ne pa nemško. — Še to naj zvejo dragi bralci, da smo 27. julija t. l. v naši farnej cerkvi obhajali redko slovesnost zlate poroke Grega Demšar-ja, zidarja, in nja žene Magdalene rojene Kavčič. V sredi štirih še živih

otrok, njih žen in vnukov, in spremljana od obilo svatov, med pokanjem možnarjev, sta stopila siva starčka pred sv. altar, kjer so g. župnik njima in vsem navzočim prav ginljivo govorili, potem pa z sv. obredi, kakoršnih še nikdar videli nismo, poročili. — Na večer sv. Cirila in Metoda so tudi v naši dolini kresi goreli. — Tudi volitve volilnih mož smo se dosti številno udeležili, in kakor znano enoglasno volili. Bog daj tudi drugod zmago!

Iz Švabeka. (Volitev.) Čudno se vam bo zdelo, da celo tukaj v Švabeku, čisto slovenski občini, smo Slovenci zmagali še le pri ožji volitvi. Liberalni duh se pač na Koroškem tako kupoma ponuja in tišči skozi vse špranje, da ga je povsodi preveč. Nam očitajo agitacijo, toda agitatorjev za našo pravično reč je le malo, nasprotniki pa imajo agitatorjev na cente. Pri nas se je v tem posebno odlikoval učitelj, ki je ob enem občinski pisar. Čudili smo se tudi Sušanom; iz 16 jih je 12 liberalno volilo. Včasih niso bili taki.

Iz Libelič. (Zahvala.) Ljubeznjivi Sušani! Mi Libeliški „Nemci“ se vam lepo zahvaljujemo, da ste prišli na dan volitve pomagat. Vemo sicer, da se Vas bodo zaradi tega vsi slovenski in verni kmeti sramovali, Vas bodo izdajalce vere in lastnega národa imenovali, pa potolažite se, kaj pa vera in Vaš rod; kdor je prebrisana buča, se dandanes za take reči ne briga. Pokorščina je tudi lepa reč, kako lepo se vam prilega, da nas ubogate, kar mi zapovedujemo. Se pa tudi tako spodobi, ker mi znamo nemški, če tudi ne tako kakor Nemci, pa saj po Libeliško, Vi pa nič; torej je prav, da nas ubogate. Slišali smo tudi, da ste si lastnega gospoda zopet pregnali. Prav, naj gre, saj ne potrebujemo duhovnikov. Ako bi pa vendar le se vam stožilo za njim, ker potem ne boste imeli zoper koga rovati in mu nasprotovati, tedaj pa ne hodite več, kakor ste do sedaj vajeni bili, daljno pot v Celovec za duhovnika s pobešeno glavo na škofovske vrata se naslanjat, ampak le k nam pridite, vam ga ja tudi mi oskrbimo. Imeli bi vam še več hvale izreči, pa po volitvi ne marnjamo radi slovensko, nam je presitno, toraj adijo! Če vas je sram, se pa skrijte tje do vigredi, tedaj menimo bodo volitve v državni zbor, taj pa le prikimate zopet, pa pridite za rano, da vtegnete poprej po naših štacunah pogledat, imeli bomo že na prodaj novi smodnik, ki se ne kadi, če vam ga tudi pod nosom zasmodimo, pa v naše taverne tudi, da si ga privoščite kak frakelj, že zaradi korajže in pa, da se vam glava zvedri. Gredé k volitvi pa ne zabite zopet v Podvesi pri našem mešetarju kupiti si pameti, možicelj sicer ne prodaja lastne modrosti, ampak le kar ga mi ž njo založimo, toraj veste, da je dobra roba, ker je od nas; le nabašite si je, saj toliko, da bodete na dan volitve ž njo izhajali. Sušani le tako naprej!

Iz Podjunske doline. Z žalostjo sprejeli smo iz Libelič poročilo o tamošnjih volitvah. Vemo sicer, da tudi v Libeličah so še značajni možje, vneti za vero, za blagor našega národa in našega kmeta. Ali zakaj niso vsi kmeti na naši kmečki strani? Mi borimo težak in pravičen boj za vero in pravice naše, Vi pa nas v nemar puščate, ja celo nasprotnikom na pomoč priskočujete; kam bodemo tako došli? Posebno iznenadilo nas je od Sušanov. Sloveli ste Sušani do nekdanj za zavedne može, vrle vo-

lilce; na Vas smeli smo se zanašati. Kako, da ste jo sedaj tako čudno, čudno zmedli; kaj Vas je zapeljalo? Sušani, nazaj na svoje slavno mesto!

Iz Globasnice. (Volitev. — Naši občinski in šolski svetovalci.) Pri letošnji volitvi za deželni zbor smo Globaščani vprvič pokazali, da vemo, kako in zakaj se voli. Zbralo se nas je nad 70 in smo soglasno izvolili tri zanesljive može, o katerih smo se prej dogovorili. Nemškutarjev je pri nas malo, in zmagati nam ni težko, ako smo kmeti edini. Žal nam je pa, da se je naš župan pokazal nasprotnika slovenske in katoliške šole. Zato je pa pri nas zgubil zaupanje. Mi pa poslušamo glas naših škofov, ki hočejo, da tirjamo katoliške šole. Pa tudi slovenska naj bo šola, ker se v sedanjih šolah otroci nič ne naučijo, trpijo pa zadosti. Kdor pa pravi: „Črnih suknarjev ne poslušajte!“ on ni naš prijatelj, kajti ne verujemo, da bi liberallec resnico bolj ljubil, in da bi več srca imel do nas, kakor duhovnik, ki nam želi vse dobro na svetu in skrbi za zveličanje naše duše. Naši možje imajo večinoma pravo pamet in dobro voljo, pa srčnosti in zgovornosti jim manjka; ako prideta le dva nasprotnika med nje, jih užugata. Čujte modrost našega šolskega načelnika. Ko so šolski svetovalci hoteli napraviti prošnjo za slovensko šolo, jim je rekel, da je svojega fanta vprašal, in ta mu je rekel, da je sedanja šola prav. Tedaj otroci, šolarji imajo zdaj že pri nas na Koroškem merodajno besedo o šoli! Mnogi otroci bi najrajši videli, ko bi ne bilo nobene šole. Zakaj pa teh ne poslušajo, če že „jajce več ko puta ve“?

Iz Prevalj. (Volitev.) Nazuanjam veselo vest, ki Vam je gotovo že znana, da smo po trdem boju vendar le Slovenci zmagali. Kako so nasprotniki delali, se ne dá popisati. Enim so lagali tako, drugim drugače. Par dnij pred volitvijo so obleteli vso bližnjo okolico, zdaj nagovarjali, zdaj pretili. To že ni bilo podobno volitvi, ampak hudi stiski. Zmirom pravijo, da na Koroškem le Kranjci in Štajerci delajo za Slovence. Če pa taki za liberalce delajo, je pa vse prav. Tako je tukaj eden, ki je štajerski Slovenec, pa ves vnet za nemškutarijo; tudi je nekaj Kranjcev in ljudij iz vsega sveta, ki grejo za liberalce v boj. Zakaj pa je tem vse dovoljeno? Tudi Pliberčani so prišli rogovilit za nemško stranko; eden je rojen Slovenec iz Švabeka. Delili so volilne liste, se vsedli pred volilno izbo in agitirali. Liberalci so imeli pijače, da je vse od mize teklo, pa ne vem, kdo je plačal. Tudi našim so pijačo ponujali. Pa naši kmetje se niso dali zapeljati, saj vejo, da je Pliberško maslo stara reč, staro maslo je pa žarko. Nam se zmirom očita, da hujskamo in rogovilimo, pa mi ne hodimo po drugih občinah k volitvam. Kdo je Pliberčane k nam poklical? Saj se tudi mi v njih volitev ne mešamo! Po volitvi so nektere od naših zvalili v neko gostilnico in spet začeli grditi našo stranko, in malo je manjkalo, da ni prišlo do pretepa. Potem bi bili pa spet mi vsega krivi!

Iz Št. Lenarta nam je došel sledeči dopis kot dostavek poročilu o žalostnem dogodku dné 24. julija t. l.

1. Ne Janez Pavlič, ampak Matija Brener p. d. Kovač na Zilici je rekel: „Jaz vam bom že pokazal!“ in je šel za Pavličem tudi iz vrta naprej.

Čez nektere minute pa je prišel Mat. Brener zopet nazaj, za njim pa so kmalu prišli liberalci Janez Majer, Miha Šojer in Janez Lorenc p. d. Cajnar.

2. Ne le samo g. Kržič je zabranil Trupeja z vrčem po glavi udariti, ampak ko je Cajnar v drugič vrč vzdignil in hotel Trupeja zopet udariti, tedaj sta Luka Samonik p. d. stari Trabinar in Wuti Cajnarju glažnasti vrč iz roke izpulila.

3. Matija Wuti ni šel brž iz vrta, ampak, ko je bil Majer iz vrta ven porinjen in smo duri zaprli, čudili in hujali smo se na predrznost starih liberalcev, ki so se upali okoli 40 mirnih Slovencev dražiti priti. V tem je Majer že zopet prilomastil k vrtnim durim in hotel po sili vstopiti. Pri durih stoječi Slovenci, med njimi tudi Wuti, pa so s tiščanjem duri Majerju vhod zabraniti hoteli. Kmalu pa so prišli Majerju še drugi na pomoč in so duri po sili raz težaja vzdignili; v tem hipu se je Wuti spomnil, kako mu je Janez Bruger iz Vrat po lanskim volitvah Podkloštrom zažugal rekoč: „Sie Wuti! kommen si noch einmal nach Thörl, da werde ich trachten, dass Ihr Schädel und Rücken gut abgezogen werden. Ich habe schon letztens Ihnen Einen nachgeschickt, aber er hatte Sie versäumt.“ („Wuti! če pridete še enkrat na Vrata, bom poskrbel, da Vam bodo Vašo črepinjo in hrbet dobro namazali. Že zadnjič sem nekoga za Vami poslal, ki je Vas pa zamudil.“) Ker je Wuti mislil, da je morda sedaj ta druhal nad njega nahujskana in ker se je v tem tudi Majer že po sili skoz vzdignjene duri pririnil in Pavel Komana p. d. Majci-gerja za vrat prijel, tedaj je Wuti odšel čez nizki plot na cesto, kjer smo se sešli tudi s čč. gg. župnikom in še nekaterimi drugimi volilci ter smo potem šli proti domu.

4. Po hitro minulem pretepu so nasprotniki brž odšli. Čez nektere minute pa pride sodnijski pisar z dvema žandarjema naznanit, da je en liberallec zaboden. Akoravno pa se do danes za gotovega zločinca še ne ve, toliko vendar lahko sodimo, da tisti, ki je hotel Slovenca Franc Miklna ubosti, pa je na Miklnovem železnem kilnem pasu, ki ga na golem telesu nosi, nož oddrknil, da je morda ravno tisti v splošni zmešnjavi med pretepom tudi svojega tovariša Šojerja zabodel. Pričakujemo da sodnijska preiskava vse pravično in natančno v kratkem na dan spravi.

V Št. Lenartu, dné 15. avgusta 1890.

Janez Wuherer. Matija Wuti.
Gašper Trupe.

Iz Brdov. (Volitev.) Dné 30. jul. smo imeli volitev volilnih mož na Brdih in izvolili smo štiri národne Slovence. Nasprotnikov se tudi pri nas ne manjka, ljudij, ki so zbegani po liberalnih listih. V marsikterem oziru bi bilo boljše, ko bi Slovenci nič nemško ne znali, da bi vsaj takih listov ne mogli brati. — Na predvečer sv. Cirila in Metoda zakurili smo tudi pri nas tri krese. — Nedavno se je klatil po naši dolini neki potepuh, ki je po cerkvah kradel iz pušic. Slišim, da so ga že prijeli.

Iz Nove vesi pri Domačalah. (Po shodu v Klečah. — Naša volitev.) Vaše slovensko politično društvo ima res srečo, kakor ste nedavno pisali v „Miru“. To se je pokazalo brž po shodu v Klečah, da je naše volilce prešinil ves nov duh. Govorili so med seboj: „Ko bi mi prej to vedeli,

kar so nam povedali gospodje v Klečah, lahko bi bilo že davno drugače.“ Da se zbudimo iz dolzega spanja, pokazala je zadnja volitev. Prej so v naši občini nemški liberalci brez težave zmagovali. Pri zadnji volitvi je bil pa že trd boj. Mnogo je prišlo kmetov iz Št. Jurja in Domačal s trdno voljo, glasovati za slovensko stranko. Pa tudi nasprotniki niso rok križem držali, ko so videli to gibanje. Poiskali so vse svoje in jih pripeljali na volišče, in tako je prišlo do ožje volitve. Nasprotniki so može za svojo stranko na vso moč nagovarjali, in tako je bil le eden naših izvoljen, drugi štirje pa so nasprotniki. Ta uspeh je za naš kraj pomenljiv, kajti do zdaj smo do vrata v nemškutariji in liberalizmu tičali. Pa že čutimo sapo, ki nam pravi: Slovan gre na dan!

Iz spodnje Idrije. (Nesreče.) Dne 31. julija so tukaj pokopali nekega žganjarja. Pil je žganje cel popoldan, zvečer so ga videli pri cesti ležati, pa se nihče ni za-nj zmenil, zjutraj so ga pa mrtvega našli. — Dne 4. avg. smo imeli hudo nevihto. V eni noči je v šestih krajih pogorelo, ker je strela užigala. V Spodnji Kanomlji ste pogoreli dve hiši in hlevi; živino so otehi. Na Kjukki tik Žirovske ceste je pogorela hiša in hlev. V Jasnah pri Otaležah je enemu zgorela hiša in hlev, dve kravi in eno tele. V Doleh pa je zgorel en kozolec. Treska in hudega vremena varuj nas, o Gospod!

Kaj dela politika.

Notranja politika se suče še zmirom okoli češkega vprašanja. Vlada hoče Nemce na Češkem potolažiti in sili Čehe v tako spravo, ki bi bila bolj Nemcem ko Čehom v korist. V nemških krajih naj bi se vse nemško uradovalo, v čeških pa samo s strankami, ne pa tudi med uradi. Tako bi moral vsak češki uradnik tudi nemško znati, nemškemu bi tega ne bilo treba. Očividno je, da bi to ne bilo popolna pravica. Zato tirjajo Čehi odločno, da morajo med Čehi tudi uradnije med seboj uradovati češko. Vlada se tega brani, Čehi pa pravijo, da se ne podajo v spravo, ako se jim to ne dovoli. Nedavno se je podal dr. Rieger na Dunaj, da bi se z ministrom Taaffejem o tej reči dogovoril. Kaj je dosegel, se pa ne vé. — Češki deželni zbor se skliče menda 25. septembra, da bo nadaljeval razpravo o češko-nemški spravi. Nekteri listi trdijo, da bodo tudi drugi deželni zbori sklicani meseca septembra.

Nemški cesar Viljem menda ne more brez potovanja živeti. Zdaj se je podal na Rusko, da obiše cara. Listi ugibajo, kak političen pomen bi imelo to potovanje. Nam pa se hoče skoraj zdeti, da potuje Viljem bolj za kratek čas, saj je obletel v kratkem času že vso Evropo; povsodi pa se vendar ne dajo zveze sklepati. Ako pa res naredi tako zvezo, da si bodo vsi vladarji roke podali, vojake pa domov poslali, potem mu bomo vsi slavo prepevali! — Rusija hoče bojda vse železnice podržaviti, da so jej bolj pokorne ob času vojske. — Med Albanci na Turškem se kaže uporen duh; sedem bataljonov turških vojakov jih je šlo mirit. — Na Španjskem bodo jeseni volitve za državni zbor, in sicer v prvič po novem volilnem redu, da bo vsak volil, ki je 24 let star. — Na

francosko-švicarski meji so našli novo zalego ruskih nihilistov. Da teh ljudi že enkrat ne zmanjka! — V Ameriki še ni pravega miru. V Argentini so sicer ustajajo pomirili; pa v srednji Ameriki se še ravšajo državice Guatemala, San Salvador in Honduras.

Gospodarske stvari.

Kdor se speče ali opari, naj si pomaga, še preden pride zdravnik, na ta-le prosti način: Nastrže naj toliko navadnega domačega mjila (žajfe); na te postržke naj vlije malo vode in naj to skupaj pomeša v mehko goščo. To goščo naj precej na debelem namaže na plateno cunjico, katero položi potem na opeklino. Bolečina bo kmalo ponehala, če se pa zopet obudi, naj se ponovi obveza. Ta priprosti pripomoček je izdaten in ozdravi največkrat popolnoma vsako opeklino. Če ga hitro rabiš, zabraniš celó, da se ti ne naredé mehurji. Če je pa rana huja, primešaj mjilu nekoliko arnike, katero bi moral vsakdo doma pripravljeno imeti, da jo rabi, kedar se kaj potolče ali drugače poškoduje.

„Gosp. L.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Dne 18. avgusta so svitli cesar praznovali svoj 60. rojstni dan. Vsi avstrijski národi jim želijo še dolgo življenje in srečno vladanje! — Svitli cesar so 98 kazencev izpustili iz ječ. — Svitli cesar so podarili požarni straži v Št. Tomažu 80 gld. in požarni straži v Kotmari vesi 80 gld. — V Ziljskih planinah je umrl gosp. Mertlič, sodnijski pristav iz Velikoveca. — Za obrtno šolo v Železni Kaplji je dalo ministerstvo 300 gld. — Iz gotovega vira vzemo, da ni resnica, kar so pisale „Freie Stimmen“, da je Dobrolski kaplan hodil od hiše do hiše in odgovarjal ljudi od nemške posojilnice. Pri slovenski posojilnici v Sinči vesi se je oglasilo že toliko veljavnih posestnikov, da bo ta posojilnica izvrstno izhajala, če imajo prav Dobrolski „Nemci“ svojo lastno posojilnico. — Za popraviljanje lepe romarske cerkve Device Marije na Otoku (Maria Wörth pri Porečah) se še zmirom nabirajo darovi. Tudi Slovenci radi dajejo po svojih močeh in upamo, da premožni Slovenci ne bodo pozabili na to staro Marijino svetišče. V cerkvi se vidijo marsiktere zanimive starinske reči, in kdor pride na Vrbsko jezero, naj ne pozabi, si jih ogledati. — Sadja je letos precej in na trgu sv. Duha ga je že vse polno na prodaj. — Žitne cene so tako nizke, da ga skoraj ne bo več vredno sejati. Kmetje bodo morali le bolj na živinorejo misliti, če bodo hoteli še izhajati. — Slovencem, ki želijo svoje sinove v latinske šole dati, priporočamo spodnjo gimnazijo v Št. Pavlu, ki jo vodijo mnih benediktinci. Kdor zmore 200 gld. na leto (20 gld. mesečno), spravi tam sina v poseben zavod „Josefinum“, kjer je z vsem preskrbljen in se še posebej poučuje in lepo krščansko izreja. — Slovensko-štajersko pevsko društvo je poslalo pet vabil tudi na Kotmirske rodoljube, naj bi se udeležili pevske slavnosti v Mariboru. Pa poštar v Kotmari vesi jih ni adresatom uročil, ampak nazaj poslal z opazkami: „wird nicht angenommen“. Kaj

tacega od gosp. Pl. nismo pričakovali. — Slovenski rodoljub g. major Komelj pl. Sočebran je podaril Glinjski čitalnici 22 knjig. Naprošeni smo, v imenu čitalnice izreči pristržno zahvalo! — Glinjska posojilnica ima letos že 33.703 gld. prometa. — Zdaj potuje po Koroškem g. Urh Rožič, popotni zastopnik zavarovalne banke „Slavije“. Priporočamo ga vsem rodoljubom najgorkeje z željo, da si zavarujejo svoja imetja izključno le pri tej edini slovanski zavarovalnici. Vse druge ktere koli si bodi zavarovalnice so nam Slovincem nasprotne in ne bodo za nas nikdar kaj storile. Zatorej ogibajmo se jih in oklenimo se z zaupanjem banke „Slavije“. Svoji k svojim!

Na Kranjskem. Toča je pobila okoli Škofjeloče, okoli Črnomlja in okoli Črnega Vrha pri Idriji. Škode je veliko. — Pri Stralu v Stari Loki je strela užgala. — Pod Nanosom je strela ubila 23letno dekle. — Zgorel je Kušarjev kozolec v Mostah. — Strela je udarila v Bajželnov hlev v Žabnici in pobila vso živino. — Strela je užgala Bukovčev kozolec v Mrzli Luži pri Trebnem. — V Stari Loki so umrli zlatomašnik č. g. Janez Zeller. — Včeraj je bila v Ljubljani velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda. — V Domžalah dobijo nemško šolo. Tam imajo Tirolci tovarne za slamnike. Pa tirolskih otrok je le malo, tedaj bodo slovenske otroke v to šolo tlačili. Počasi se bo nemškutarija tudi na Kranjsko nazaj priplazila. Saj so tudi v Trzinu ustanovili podružnico za „Südmark“. Je pač žalostno, da kranjski Slovinci, ki vendar niso tako revni, sami ne delajo tovaren, ampak vsa večja podjetja tujcem prepuščajo.

Na Štajerskem. Graškim revežem so svitli cesar podarili 2500 gld. — Č. g. Karol Hribovšek je postal korar v Mariboru. — Č. g. dr. Josip Muršec je daroval biserno sv. mašo v Gradcu. — Č. g. Lovro Potočnik, dekan v Gornjem Gradu, pride za dekana v Braslovče. — Na Pohorju je letos dosti sadja. — Sv. misijon bo pri sv. Duhu na Ostrem Vrhu od 3. do 8. septembra. — Na Klancu pri Doberni se je otrok v zibelki zadušil, ki so ga samega pustili. Vlegel se je tako na stran, da ni mogel več dihati.

Na Primorskem. V Trstu je Andrej Job, doma iz Stare vasi na Koroškem, s sekiro ubil 21 letno dekle Marijo Koman iz Vočila pri Podklostru, potem pa v hiši pokradel za 36.000 obligacij in 900 goldinarjev v gotovini. Čez par dni pa so roparja že prijeli in izročili sodniji. — Na Greti pri Trstu so prijeli vohuna (špiona), ko je risal tamošnjo trdnjavo.

* (Prijeteljem slovenske glasbe). Ako dobim le toliko naročnikov, da se tiskovni stroški pokrijejo, izdati hočem III. zvezek „Skladeb Augusta Armina Lebana.“ Naj mi torej gospodje, ki se mislijo naročiti na te skladbe, naznanijo to z listnico. Iztis, obsegajoč možke in mešane zборе ter divni samospev „Vojak“, stal bode 40 kr., po pošti 45 kr.

Janko Leban,

učitelj v Avberu, pošta Štanjel pri Sežani. (Primorsko.)

Po drugih deželah. Pri Plznu na Češkem je skočil vlak iz tira in več vagonov se je zdrobilo. Štiri ljudje so mrtvi, mnogo je ranjenih. — Nek bogat Amerikanec je bojda kupil Bernardin-

skega psa za 45.000 gld. Ti psi so veliki in močni, ter se lahko naučijo, da rešijo ljudi iz vode ali izpod snega, kedar kterelega plaz zasuje. Drago se plačujejo; pa da bi kdo toliko dal, se nam vendar malo verjetno zdi. — V Levovu je pogorelo 300 hiš. — V Zagrebu je strela udarila v vojaka pri vajah. — Zgorelo je 100 oralov gozda Luga pri Čepinu v Slavoniji. Cele trope srn in zajcev so bežale iz groznega plamena. — Pogorelo je mesto Moor na Ogerskem. 10 ljudi in 150 hiš je zgorelo. — Dva bataljona bosenskih vojakov sta šla skozi Trst na Dunaj. V Trstu in Ljubljani so bili ti novi avstrijski vojaki z veseljem pozdravljeni. — Dva vojaka sta utonila pri pionirskih vajah na Donavi. — Na Gorenjem Štajerskem so imeli hud vihar in naliv, hudourniki so razdrli 13 mostov. En človek je utonil. — V Pešti se je hiša podrla; več ljudi je mrtvih in ranjenih. — Blizo Strancone na Laškem so roparji napadli frančiškanski samostan, ubili štiri minihe in oropali shrambe.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Č. g. Mihal Franc, dosedanji oskrbnik Šmarješke fare, je poklican za slovenskega pridigarja in nunskega spovednika pri sv. Duhu v Celovec; č. g. Lenc Franc je premeščen iz Tinj na sv. Višarje in na njegovo mesto pride č. g. Šakelšek Štef. iz sv. Višarj za kaplana v Tinje. Duhovne vaje bodo od 25. do 29. t. m. v malem semenišču v Celovec; vodil jih bode prečast. gospod profesor P. Heggen Henrik, duhovnik Jezusove družbe. Zlato mašo obhajajo letos: Preč. gg. dr. Müller Valent., stolni prošt, na Angeljsko nedeljo pri sv. Duhu v Celovec; monsign. Pacher David, dekan v Zgornji Beli; Pacher Ferd., dosl. dekan in fajmošter v Štebnu na Grobniškem polju; Stavadacher Mat., dosl. dekan in fajmošter v Hüttenbergu in Hiparch Jak., fajmošter v Št. Lovrencu nad Šmohorom.

Izjava.

Ker v Tinjah nisem nikoli nemških liberalnih listov bral, zato sem prepozno zvedel, kaj se je vse o meni pisalo. Zdaj pa zatrjujem, da kar se pripoveduje o nekem pretepu pri Čebulu v Velikovecu, da bi bil jaz koga sunil, v njega pljunil ali mu z nožem pretil, — da je vse to od konca do kraja izmišljena in zlagano, kar lahko spričajo vsi, ki so bili navzoči, namreč: gg. Jožef Ahač, župan v Tinjah; Ferdinand Kuhar p. d. Lavre; Šimen Hafner p. d. Valej; Janez Kraut, posestnik; Blaž Stotz, učitelj; Fritz, učitelj, in Mori, učitelj. Ako bi bilo treba, bom vse lahko spričal. Od g. Raka imam izjavo v rokah, da je pravljica o nožu izmišljena. Nezaslišano je, da se smejo na Koroškem pošteni ljudje na tak predrzen način obrekovati, brez da si morejo dobiti za take zlobne napade na primernem mestu kakega zadoščenja.

V Celovec, dné 21. avgusta 1890.

France Lenc, kaplan.

„Matica Slovenska“

razglašta nastopni stalni program „Slovenske Besede“, ki je po prejšnjem nekaj prenarejen:

Matica Slovenske odbor je sklenil izdajati znanstven list „Slovenska Beseda“, kateremu naj bi bil glavni namen po-

speševati razvoj našega knjižnega jezika ter določiti in utrditi enotne pravilne oblike v govoru in pismu.

V ta namen se je imenovani odbor obrnil do nekterih jezikoslovcev ter skupno z njimi določil bodočemu listu stalni program. Po tem programu se bodo razpravljali v „Slovenski Besedi“ vsa vprašanja, tičejo se slovenske slovnice, ktera se niso dognana ali še ne dosti razjasnjena; pri tem se določi, koliko je se ozirati na etimologijo, koliko na zgodovinski razvoj in koliko na fonetiko sedanjega živega jezika. List bode odmenjen slovenskemu jezikoslovlju sploh, a najbolj se bode oziral na pravorečnost in enotno pravilno pisavo. Vse dognane stvari se bodo zbirale, in na podlagi teh beležkov se bode mogla izdati slovenska pravopisna knjižica.

„Slovenska Beseda“ bode nadalje pospeševala pravilni razvoj slovenskega besedja v slovarkem oziru in si torej prizadevala pripomoči v to, da se natančno določijo pomeni besedam, kjer se kaže razlika v rabi, da se strokovno nazivostroj (terminologija) razvije po svojstvu in pravih slovenskega jezika in da se jezik obogati iz nikakor še ne povse razkritih zakladov narodnega govora; v ta namen bode list tudi prinašal iz raznih krajev zbirke takih besed, ki so ali sploh manj znane, ali imajo v različnih krajih različen pomen.

Najpripravnejši bodo v obče kratki spisi, ki se bodo držali omenjenih mej; sprejemale se bodo pa tudi kritike vseh slovenskih knjig z oziranjem na njih jezik.

Vse to se bode zgolj stvarno razpravljalo; mirni in stvarni polemiki, ktera uči polagoma spoznati resnico, bode „Slovenska Beseda“ na razpolaganje; a izključeno iz nje bode vse strastno in osebno napadanje in pikanje, za kar jamči uredništvo, kteremu je gledé tega pridržana pravica, da popravi in zavrže vse, kar bi se ne ujemalo s tem načelom.

Časopisa pride vsako leto na svetlo blizu dvanajst pól v nedoločeni obrobki, približno jedna pola vsak mesec. List prične izhajati, kedar se nabere dokaj gradiva.

To podjetje je pa le tedaj mogoče izvesti, ako se pridobi dovolj sotrudnikov, ki bi list podpirali z rednimi spisi. Odbor Matice Slovenske torej vabi vse slovenske razumnike na skupno delovanje ter jih uljudno prosi, naj z znanstvenimi razpravami, z mirno kritiko, pa tudi s kratkimi navsveti podpirajo to za razvoj slovenske knjižnosti prekorišno podjetje, da v resnici doseže svoj namen. Dopise bode sprejemal od 10. septembra t. l. dalje urednik bodočemu listu, gimn. prof. A. Bartel v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 29. julija 1890.

Odbor Matice Slovenske.

Pranilnica in posojilnica za Sinčo ves in okolico bo uradovala vsako sredo od 1. do 4. ure popoldne. Ako pade pa na ta dan kak praznik, uradovala bode dan poprej.

Janez Šumah,
predsednik.

Jože Lipuš,
podpredsednik.

Loterijske srečke od 2. avgusta.

Gradec 39 87 16 78 80

Dunaj 27 86 8 45 41

Tržno poročilo.

V Celovcu je biren:

pšenica po . . .	4 gld. 80 kr.
rž	3 " 90 "
ječmen	3 " 40 "
oves	2 " 20 "
turšica	— " — "
pšeno	7 " 80 "
proso	— " — "
grah	— " — "
repica	— " 80 "
fižol, rudeči	— " — "
Deteljno seme	— do — gld.
100 kil.	

Sladko seno . . .	1 gld. 80 kr.
kislo	1 " 50 "
slama	1 " 40 "
meterski cent (100 kil.)	

Frišen špeh kl. —	gld. — kr.
maslo	1 " — "
mast	— " 75 "

Navadni voli	100—120 gld.
pitani voli	120—190 "
junci	60—90 "
krave	60—120 "
junice	50—80 "
prešički	5—15 "

Oglasila.

Postranski zaslužek

ki vedno raste in mnogo let trpi, si lahko pridobijo spretni in zanesljivi možje (dosluženi orožniki imajo prednost), ki pridejo z ljudstvom mnogo v dotiko. Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom: „G. S. 1890, Graz, post. rest.“

Kupčijsko naznanilo.

Udano podpisani uljudno priporočam slavnemu p. n. občinstvu svojo

bogato zalogo

suknena, modnega in vsakdanjega družega oblačilnega blaga, vsakovrstne drobnine in priprave za krojače, veliko zalogo flanelastih, posteljnih in prešivnih (štepanih) odev, kocov za konje itd. vse po najnižjih cenah. — Visokočastito duhovščino opozorujem na svojo bogato zalogo črnega toskina, peruina in blaga za talarje. Postrežem pošteno in po ceni. — Z dežele naročeno blago se brž po pošti odpošlje. Izgledki (muštri) se pošiljajo zastonj in franko.

Z odličnim spoštovanjem

J. Tschernitz

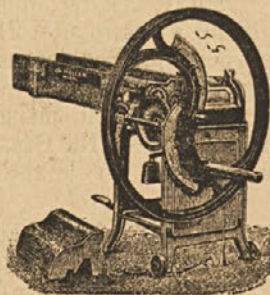
v Dunajskih ulicah v Celovcu.

Dva učenca

iz dežele, z dobrimi spričevali, nemškega in slovenskega jezika zmožna, se precej sprejmeta pri *Petru Merlinu*, trgovcu v Celovcu.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlini za olive, vinske in sadne stiskalnice, naprave proti strupeni rosi, mlini za grozdje in sadje, } najnovejša sestava v raznih velikostih.

Mlatilnice, čistilnice in vitala, stroji za ropkanje turšice, sejalniki, orala itd. itd.

Sušilne priprave za sadje in sočivje, avtomatično zeleno krmo,

stiskalnice za kope, Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno izgotovljene in po tovarniških cenah

Ign. Heller,
Dunaj, Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

Razprodajalcem najugodnejši pogoji.

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pisemnih zavitek itd. po najnižjih cenah.